

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΕΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής
691 00 ΚΟΜΟΤΗΝΗ

HELLENIC REPUBLIC
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
SCHOOL OF SOCIAL, POLITICAL AND
ECONOMIC SCIENCES
DEPARTMENT
OF POLITICAL SCIENCE
University Campus
GR-691 00 KOMOTINI

Syllabus Μαθήματος

Εισαγωγή στη Διεθνή Πολιτική

(Α' Εξάμηνο, Χειμερινό, Υποχρεωτικό, 2026-2027)

Διδάσκων: Ν. Παπαναστασόπουλος

Αν. Καθηγητής

npapanas@polsci.duth.gr

ι. Αντικείμενο και περιγραφή του μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι η οριοθέτηση και κριτική προσέγγιση των διεθνών σχέσεων και της «αναρχίας» της διεθνούς πολιτικής. Αυτή η απόπειρα διέρχεται μέσα από τη μελέτη των κύριων θεωρητικών σχολών σκέψης, της εξέλιξης και της δομής της διεθνούς κοινωνίας, καθώς και των βασικών της εννοιών και δη του κράτους-έθνους, της ισχύος, του πολέμου και της ειρήνης. Προς τούτο ακολουθείται η συστημική προσέγγιση και η αντίστοιχη θεώρηση του Waltz, ενώ επιχειρείται η μελέτη της εξωτερικής πολιτικής και η θεώρηση των διεθνών θεσμών. Η ανίχνευση του σύγχρονου διεθνούς συστήματος και των νέων θεσμικών και μη δρώντων και οι σύγχρονες προκλήσεις για την ασφάλεια, το περιβάλλον και την ανάπτυξη αποτελούν θεμελιώδεις πτυχές της αναλυτικής διερεύνησης. Τέλος, η θεωρητική αναζήτηση εμπλουτίζεται με την ανάλυση περιπτώσιολογικών μελετών που άπτονται των νέων προκλήσεων της διεθνούς πολιτικής και ειδικά της διαχείρισης κρίσεων.

ii. *Περίγραμμα μαθήματος: δομή, οργάνωση, κατανομή ύλης*

Διάγραμμα διαλέξεων

Στις διαλέξεις τηρείται κατά βάση θεματολογική προσέγγιση των επιμέρους ζητημάτων. Οι ενότητες ανά εβδομάδα διδασκαλίας έχουν ως εξής:

1. Η ιστορία των διεθνών σχέσεων και η συμβολή του Θουκυδίδη
2. Η 'Αναρχη' Κοινωνία και οι Θεωρίες του Ρεαλισμού, του Ιδεαλισμού, του Μαρξισμού και του Κονστρουκτιβισμού
3. Η Θεωρία και Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων
4. Η Σημασία των εθνών-κρατών και του Εθνικισμού. Ο πόλεμος και οι συγκρούσεις στις Διεθνείς Σχέσεις. Η σημασία της προσέγγισης του Waltz
5. Η ανάλυση και οι θεωρίες της Εξωτερικής Πολιτικής
6. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου: Μαθήματα και Προκλήσεις
7. Οι Διεθνείς Οργανισμοί: ΟΗΕ, NATO κ.α. Η περίπτωση και η πολιτική ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
8. Η σημασία της Παγκοσμιοποίησης. Μη Κρατικοί Φορείς και Δυνάμεις του Διεθνούς Συστήματος.
9. Η θεωρία της Σύγκρουσης και των Πολιτισμών
10. Ο πόλεμος στον 21ο αιώνα «Η Εποχή της Τρομοκρατίας;»: Συνέπειες της 11ης Σεπτεμβρίου 2001
11. Οι σύγχρονες προκλήσεις για την επιστήμη των διεθνών σχέσεων I
12. Οι σύγχρονες προκλήσεις για την επιστήμη των διεθνών σχέσεων II
13. Μελέτες περιπτώσεων: ΗΠΑ, Ρωσία, Μέση Ανατολή, Κίνα, Ελλάδα και προβολή ταινίας

iii. Μαθησιακοί στόχοι - Αξιοποίηση καινοτόμων μεθοδολογιών/θεωριών & βιβλιογραφίας

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να:

- ✓ Έχουν εμβαθύνει στο περιεχόμενο της διεθνούς πολιτικής που τελεί σε στενή συνάρτηση με τις θεωρίες και τα πρίσματα των σχολών σκέψης των διεθνών σχέσεων
- ✓ Διαλέγονται και να αξιολογούν κριτικά την άναρχη φύση, τη δομή και τους δρώντες του διεθνούς συστήματος
- ✓ Κατανοούν με ουσιαστικό και όχι καινοφανή τρόπο τις αλλαγές και μεταλλαγές του διεθνούς περιβάλλοντος και τον ρόλο των διεθνών θεσμών
- ✓ Είναι εξοικειωμένοι με εναλλακτικές επιλογές από διαφορετικές αναλυτικές πειθαρχίες και οπτικές γωνίες στην αναλυτική θέαση της διπλωματίας και της διπλωματικής ιστορίας
- ✓ Είναι σε θέση να προβαίνουν στην εφαρμογή μοντέλων, εργαλείων και διαδικασιών ανάλυσης της διεθνούς πολιτικής
- ✓ Κατέχουν έναν σημαντικό βαθμό κατανόησης της δυναμικής του διεθνούς συστήματος και της πολυπλοκότητας των ζητημάτων και της πολυσυνθετότητας των δρώντων
- ✓ Έχουν οδηγηθεί στην ανάπτυξη μιας αναστοχαστικής μεθοδολογίας εκμάθησης, χωρίς τον εξοβελισμό του ιστορικού πλαισίου
- ✓ Έχουν -μέσα από την εκπόνηση εργασιών και την άσκηση προσομοίωσης- αντιληφθεί τη σημασία της πολιτικής ηγεσίας, ως πλοηγού της διεθνούς και της εξωτερικής πολιτικής των κρατών, καθώς και των παραγόντων αποτελεσματικότητάς τους.

Όσον αφορά στην αξιοποίηση καινοτόμων μεθοδολογιών και θεωριών, καθώς και της βιβλιογραφίας υπογραμμίζεται ότι ακολουθείται η διασύνδεση της διεθνούς πολιτικής, μέσα από την προσέγγιση του Waltz για τον πόλεμο στις διαστάσεις του ανθρώπου, του κράτους και του συστήματος. Με άλλα λόγια σκοπούνται όλες οι ουσιώδεις

παράμετροι και μεταβλητές που συσχετίζονται με το κρατούν τρίπτυχο, στη βάση του Ρεαλιστικού Παραδείγματος, με μια αναστοχαστική, ωστόσο, ματιά. Στη συνέχεια και πάντα με βάση τη δομή του διεθνούς συστήματος εξετάζονται οι εξωτερικές πολιτικές των κρατών, αλλά και με μια κονστρουκτιβιστική ματιά λαμβάνεται υπόψη ο ρόλος της ιδεολογίας και της πολιτικής ηγεσίας.

Η σύνδεση μεθοδολογίας και θεωρίας με την εκπόνηση εργασιών που εστιάζουν ακριβώς στην ανάδειξη των καθοριστικών παραγόντων που πρυτανεύουν ή καλύτερα εξηγούν το ρόλο του ανθρώπου, του κράτους και του συστήματος είναι ένα πρώτο βήμα καινοτομίας. Στη συνέχεια η εκφώνηση ομιλιών, η συγγραφή εργασιών, η προβολή ταινιών, ντοκιμαντέρ και σχετικού υλικού προσδίδει στη διαδικασία εκμάθησης ένα πρόσημο πολλαπλασιαστικής αξίας. Μέσω αυτών γίνεται πιο απτή η πρόσληψη της θεωρίας και η δυνατότητα ανάλυσης της πραγματικότητας και εξαγωγής συμπερασμάτων.

iv. Αξιολόγηση

- ✓ Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
- ✓ Πρόοδος (με εργασία και εκφώνηση ομιλίας και ένα θέμα στις εξετάσεις)
- ✓ Δυνατότητα παρουσιάσεων για εξοικείωση με τα εργαλεία των κοινωνικών επιστημονικών πειθαρχιών

ν. Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Heywood A., Whitham A. 2025. Διεθνείς Σχέσεις και πολιτική στην παγκόσμια εποχή, επιμ. Σίσκος, Στεργίου, Ζερβάκη, Παπαναστασόπουλος, Τυπάλδου. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, <https://kritiki.gr/product/diethneis-sxeseis-2/>
- Jackson R., Sorensen G. 2006. Θεωρία και μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων, η σύγχρονη συζήτηση. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός

Συνοδευτικό Υλικό από το διαδίκτυο:

- ο Ηρακλείδης, Αλέξιος. 2015. Διεθνείς Σχέσεις και Διεθνής Πολιτική

<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6150>

(βρίσκεται στα έγγραφα του μαθήματος)

Προτάσεις για περαιτέρω μελέτη

- ο Allison, G. & Zelikow, P. 2006. Η Κρίση της Κούβας: Η ουσία της απόφασης. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- ο Anderson M. S. 1966. The Eastern Question, 1774-1923: A Study in International Relations. London: Macmillan
- ο Attinà, F. 2011. The Global Political System. Basingstoke: Palgrave
- ο Booth, K. 2011. Realism and World Politics, London and New York: Routledge
- ο Daddow, O. 2009. International Relations Theory. London: Sage
- ο Devetak, R, et al. (επιμ.). 2012. An Introduction to International Relations, Cambridge: Cambridge University Press

- George Al. L. 1969. 'The Operational Code': A Neglected Approach to the Study of Political Leaders and Decision-Making, *International Studies Quarterly*. Vol. 13, No. 2 (Jun., 1969), pp. 190-222
- Hudson V. M., 2013. *Foreign Policy Analysis: Classic and Contemporary Theory*, Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers
- Ηρακλείδης Αλέξης. 2019, *Διεθνείς Σχέσεις, Θεωρητικές προσεγγίσεις στα σύγχρονα διεθνή προβλήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης
- Ηρακλείδης, Α. 2002. *Η Διεθνής Κοινωνία και οι Θεωρίες των Διεθνών Σχέσεων: Μια Κριτική Περιδιάβαση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης
- Huntington, H. S. 1998. *Η Σύγκρουση των Πολιτισμών και ο Ανασχηματισμός της Παγκόσμιας Τάξης*. Αθήνα: Εκδόσεις Terzo Books
- Hurd, I. 2010. *International Organizations: Politics, Law, Practice*. Cambridge: Cambridge University Press
- Ιωακειμίδης, Κ. Π. 2007. *Η Θέση της Ελλάδας στο Διεθνές Ευρωπαϊκό και Περιφερειακό Σύστημα*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο
- Kissinger, Henry. 1995. *Διπλωματία*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέα Σύνορα-Λιβάνης
- Λάβδας, Κ. Α., Ξενάκης, Δ. Κ. και Χρυσόχοου, Δ. Ν. (επιμ.). 2010. *Κατευθύνσεις στη Μελέτη των Διεθνών Σχέσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2010
- Κουσκουβέλης Ι. Η. 2004. *Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα
- Morgenthau, H. J. 1973. *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Knopf
- Nye S. J. 2015. *Is the American Century Over? (Global Futures)*, 1st Edition. Cambridge: Polity Press
- Nye S. J. 2013. *Presidential Leadership and the Creation of the American Era*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press,
- Παπαναστασόπουλος Ν. 2020. *Η διαχείριση κρίσεων στην ελληνική εξωτερική και αμυντική πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης
- Παπασωτηρίου, Χ. 2008. *Η Διεθνής Πολιτική τον 21ο Αιώνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

- Περράκης, Σ. (επιμ.). 2009. Σύγχρονες ματιές στις νομικές και πολιτικές όψεις της διεθνούς οργάνωσης – διεθνών οργανισμών. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας
- Smith St. 2013. Foreign Policy: Theories, Actors, Cases. Oxford: Oxford University Press
- Waltz, K. N. 2011. Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής, μετάφραση: Κ. Κολιόπουλος, Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα
- Waltz, K. N. 2011. Ο Άνθρωπος, το Κράτος και ο Πόλεμος: Μία Θεωρητική Ανάλυση, μετάφραση: Κ. Κολιόπουλος, Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα
- Φραγκονικολόπουλος Χ., - Παπαναστασόπουλος Ν. 2015. Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, επιμέλεια-μετάφραση. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης
- Χειλά, Ε. 2012. Οι Διεθνείς Συγκρούσεις στον 21ο Αιώνα: Ζητήματα Θεωρίας και Διαχείρισης. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα
- Χειλά, Ε. 2006. Διεθνής Κοινωνία: Διαχρονικές και Σύγχρονες Αντιλήψεις, Αθήνα: Εκδόσεις Ηρόδοτος
- Χονδρολέου Γ. - Παπαναστασόπουλος Ν. 2008. Η Ικανότητα της Διακυβέρνησης, επιμέλεια-μετάφραση, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης